

VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN THÔNG TIN KHOA HỌC XÃ HỘI

NIÊN GIÁM THÔNG TIN KHOA HỌC XÃ HỘI NƯỚC NGOÀI

SỐ 2

HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP

GS.TS. HỒ SĨ QUÝ
PGS.TS. NGUYỄN VĂN DÂN
TS. DẶNG THANH HÀ
NGUYỄN NHƯ DIỆM
NGUYỄN CHÍ TÌNH
NGÔ THẾ PHÚC
TS. NGUYỄN THỊ LUYẾN
NGUYỄN THỊ LÊ

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI

VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN THÔNG TIN KHOA HỌC XÃ HỘI

NIÊN GIÁM
THÔNG TIN KHOA HỌC XÃ HỘI
NƯỚC NGOÀI
SỐ 2

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI
HÀ NỘI - 2011

HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP

GS.TS. HỒ SĨ QUÝ

PGS.TS. NGUYỄN VĂN DÂN

TS. ĐẶNG THANH HÀ

NGUYỄN NHƯ DIỆM

NGUYỄN CHÍ TÌNH

NGÔ THẾ PHÚC

TS. NGUYỄN THỊ LUYẾN

NGUYỄN THỊ LÊ

MỤC LỤC

♦ Khoa học xã hội nước ngoài: những vấn đề đặt ra đối với việc thông tin và nghiên cứu	9
Hô Sĩ Quý	
♦ Mỹ và châu Á: tương lai cùng chia sẻ của chúng ta	17
Lee Hsien Loong	
♦ Tiếp cận chiến lược của Mỹ đối với châu Á - Thái Bình Dương và ảnh hưởng đối với quan hệ Trung - Mỹ	29
Yu Xiaotong	
♦ Trung Quốc và trật tự an ninh châu Á - Thái Bình Dương	43
Rosemary Foot	
♦ Một bản mẫu của triết học chính trị “con đường thứ ba” - về “nhà nước đầu tư xã hội”	63
Xiao Wei & Qian Jianxing	
♦ Số phận một thế kỷ	85
Pierre Hassner	
♦ Thời đại của hình thái không phân cực tiếp theo sự thống trị của Mỹ là gì ?	109
Richard N. Haass	
♦ Sự hợp tác quốc tế trong cuộc đấu tranh chống khủng bố: vai trò của giới kinh doanh	125
M. Lebedev	
♦ Samuel Huntington, 1927 - 2008	143
Francis Fukuyama	
♦ “Chủ nghĩa đế quốc về văn hóa”	153
Cvetkova N.A.	
♦ Biến đổi khí hậu, di cư hàng loạt và những đối phó về mặt quân sự	165
Paul J. Smith	
♦ Nhập cư: thực trạng phải đối mặt	193
Peter Skerry	
♦ Những thách thức quan trọng về chính sách đối ngoại đối với tân Tổng thống Hoa Kỳ	211
Zbigniew Brzezinski	

♦ Quyết sách mới cho toàn cầu hóa	225
Kenneth F. Scheve & Mathew J. Slaughter	
♦ Nga và trật tự châu Âu	241
Ivan Krastev	
♦ Nước Nga sau Putin: sự gia tăng các vấn đề	261
Grebenichenko S. F & Davydov V. P.	
♦ Cải cách thị trường giáo dục ở Cộng hòa nhân dân Trung Hoa sau khi gia nhập Tổ chức thương mại thế giới: hiện trạng Trung Quốc và những suy ngẫm về nước Nga	303
E.A. Smolkova	
♦ Bắc Kinh học làm siêu cường	327
Willy Lam	
♦ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa: những hệ quả xã hội của “cải cách và mở cửa”	337
V. Gel'bras. KNR	
♦ Nền kinh tế dựa trên tri thức	355
A. Arystanbekova	
♦ Báo chí trực tuyến: chuyển vị hay phát minh lại?	365
Laurent Mauriac & Pascal Riché	
♦ Thách thức của văn hóa kiểu chủ nghĩa tiêu dùng và sự phá vỡ của chủ nghĩa Marx phương Tây	379
Hoang Lizhi	
♦ Phát triển dẫn tới dân chủ như thế nào? Những điều chúng ta biết về hiện đại hóa	415
Ronald Inglehart & Christian Welzel	
♦ Từ chủ nghĩa tân tự do đến không chủ nghĩa tự do?	433
Mitchell A. Orenstein	
♦ Chủ nghĩa tư bản và chủ nghĩa hoài nghi	437
Christopher Carroll	
♦ Những nền dân chủ “Bất khả hành chức” của châu Á	441
Satyabrata Rai Chowdhuri	
♦ Kỷ nguyên mới	445
Francis Fukuyama	
♦ Nhà nước và vấn đề thất nghiệp trong đầu thế kỷ XXI: kinh nghiệm của nước Mỹ	451
E.B. Emel'janov & E.V. Ozerova	

♦ Ngăn chặn vũ khí công nghệ	469
Felix K. Chang & Jonathan Goldman	
♦ Sự trợ giúp của nhà nước cho văn hóa: kinh nghiệm nước ngoài hiện nay	487
G.P. Ivanov & E. L. Igiat'eva	
♦ Trung Quốc và Liên minh châu Âu tăng cường sự có mặt ở châu Phi	503
E. Lebedeva	
♦ Sự phát triển của Trung Quốc và quan hệ Trung - Nhật	527
Sun Cheng	
♦ Tư bản xã hội và trị lý chính trị trong xã hội hài hòa	547
Yu Rui	
♦ Sự can thiệp của nhà nước và sự hình thành tư bản xã hội xóm giềng	563
Liu Chunrong	
♦ Kích thích nhà doanh nghiệp: nhìn từ góc độ kép tư bản nhân lực và tư bản xã hội	595
Miao Wenqing	
♦ Chủ nghĩa tư bản nhà nước đến thời: sự cáo chung của thị trường tự do?	609
Ian Bremmer	
♦ Sân khấu chính của thế kỷ XXI: bàn cờ chiến lược trên Ấn Độ Dương	629
Robert D. Kaplan	
♦ Đại khủng hoảng 2008: sự thụt lùi địa chính trị của phương Tây	649
Roger C. Altman	
♦ Khủng hoảng lương thực toàn cầu: chấm dứt tình trạng thừa thãi	667
Joel K. Bourne Jr	
♦ Từ Doha đến Bretton Woods II: chương trình nghị sự thương mại đa phương mới	689
Aaditya Mattoo & Arvind Subramanian	

♦	Nước Nga trên con đường tiến tới sự phát triển mang tính đổi mới	705
	V. Obolenskii	
♦	Từ “chảy máu chất xám” đến “tuần hoàn chất xám” toàn cầu	729
	E. Kirichenko	
♦	Tiến trình hiện đại hóa ở các dân tộc thiểu số	753
	Wang Tie Zhi	
♦	Nền dân chủ được thúc đẩy hay bị giáng cấp?	775
	Francis Fukuyama & Michael McFaul	
♦	Tư bản xã hội: bảo đảm phi thiết thể hóa cho phát triển nền dân chủ hiện đại	811
	Yi Jin & Shehui Ziben	
♦	Trị lý hương thôn trong tầm nhìn tư bản xã hội	823
	Zong Qianhui	
♦	Đo lường tư bản xã hội cộng đồng: một nghiên cứu dựa trên số liệu kinh nghiệm	841
	Gui Yong, Huang Ronggui	
♦	Trò chuyện với David Landes về văn hóa và của cải	875
	Francis Fukuyama	
♦	Hãy để phụ nữ cầm quyền	887
	Swanee Hunt	
♦	Toàn cầu hóa hiện nay: vùng ngoại biên giữa lý thuyết nhà nước và giai cấp	901
	William K. Tabb	
♦	Toàn cầu hóa thoái lui - những hậu quả địa chính trị xa hơn của khủng hoảng tài chính	925
	Roger C. Altman	
♦	Dầu lửa, vũ khí và gây ảnh hưởng: một chiến lược ngoắt ngoéo đằng sau sự hiện đại hóa quân đội của Trung Quốc	937
	Jacqueline Newmyer	
♦	Bốn cái bẫy và cách phòng tránh	963
	Daniel Disalvo	
♦	Bài nói chuyện của Tổng thống Obama tại Đại học Cairo, Ai Cập: cần tìm một bước khởi sự mới giữa Mỹ và Hồi giáo căn cứ trên sự tôn trọng lẫn nhau	981
	Barack Obama	

KHOA HỌC XÃ HỘI NƯỚC NGOÀI: NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA ĐỐI VỚI VIỆC THÔNG TIN VÀ NGHIÊN CỨU

HỒ SĨ QUÝ*

1. Làm khoa học, đích thực làm khoa học thì không thể, hay chí ít là không nên triển khai tư duy trên văn bản dịch; nghĩa là phải dùng tác phẩm nguyên gốc khi người dùng cần tham khảo. Đây là ý kiến ngày càng được nhiều người tán đồng. Một số người còn cho rằng, đã đến lúc không nên dịch nữa, nhà khoa học ngày nay phải sử dụng và phải sử dụng được tiếng nước ngoài.

Dĩ nhiên, một yêu cầu như vậy là chính đáng và nghiêm túc. Tuy vậy, nói không nên dịch nữa thì lại đã bắt đầu sa vào cực đoan. Bởi không mấy nhà khoa học tinh thông thật nhiều ngôn ngữ và ngành khoa học nào cũng có những tác phẩm nằm ngoài vốn ngôn ngữ mà một người làm khoa học cụ thể có thể sử dụng được.

Ở đây chúng tôi muốn một lần nữa nói đến sự cần thiết của việc dịch các tác phẩm khoa học, ngay cả khi trình độ ngoại ngữ của cộng đồng đã rất tiến bộ.

Cách đây hai năm, khi bàn đến những yếu kém trong hoạt động khoa học nước nhà, có tác giả đã nêu ý kiến, cần đổi mới cơ chế để chỉ đầu tư nghiên cứu cho những đề tài/công trình khoa học thực sự hứa hẹn có giá trị, dành phần kinh phí còn lại cho việc dịch các tác phẩm khoa học nước ngoài. Và, “nên coi dịch thuật là nhiệm vụ trung tâm của các viện nghiên cứu trong thời điểm

* GS. TS. Viện trưởng Viện Thông tin Khoa học xã hội.

hiện nay". Theo tác giả này, đó là con đường tối ưu để nhanh chóng nắm bắt các đỉnh cao trí tuệ nhân loại, giúp trí thức Việt Nam hòa nhập với các đồng nghiệp trên toàn thế giới. Đó cũng là cách để cán bộ nghiên cứu được làm việc thực sự, đóng góp thực sự¹. Ý kiến này có thể chưa toàn diện, nhưng rõ ràng không phải là không có lý.

2. Tại Viện Thông tin Khoa học xã hội, từ hơn 20 năm trước, chúng tôi đã chú ý đến việc dịch các tác phẩm khoa học nước ngoài. Bạn đọc chuyên ngành khoa học xã hội trong cả nước đã biết đến loại hình "Bản tin phục vụ nghiên cứu" của chúng tôi xuất bản hàng năm, mỗi năm 100-120 số. Đây là loại hình sản phẩm thông tin khoa học dịch nguyên văn các bài nghiên cứu thuộc các lĩnh vực khoa học xã hội và nhân văn được chọn lọc chủ yếu từ các tạp chí khoa học danh tiếng của thế giới. Khác với sách là những công trình nghiên cứu công phu với khối lượng hàng trăm trang được nghiền ngẫm hàng chục năm trời về những đề tài lớn, tạp chí là nơi phản ánh kịp thời, nhạy bén... các vấn đề vừa cơ bản vừa bức thiết đang đặt ra trong hoạt động khoa học cũng là trong thực tiễn xã hội. Đó là những giả thuyết mới, những ý tưởng khoa học mới, những cách lý giải mới, những giải pháp mới và những tác phẩm khoa học mới... được giới khoa học xã hội thế giới quan tâm. Hơn 20 năm qua, loại hình sản phẩm này đã được cung cấp đều đặn tới các cơ quan nghiên cứu, giảng dạy và quản lý khoa học, các cơ quan lãnh đạo và hoạch định chính sách của Đảng và Nhà nước, cá nhân các nhà khoa học và các nhà hoạt động xã hội quan tâm tới các lĩnh vực khoa học xã hội và nhân văn. Đến nay thời gian đã đủ dài để khẳng định ý nghĩa và tác dụng rất đáng kể của các ấn phẩm này. Chúng tôi đã nhận được những đánh giá rất tích cực về tác dụng của tài liệu dịch chuyên ngành khoa học xã hội đối với các đơn vị và cá nhân trong hoạt động chuyên môn của mình.

¹ Xem: Ngô Tự Lập. *Xã hội hóa nghiên cứu khoa học như thế nào*.

http://www.viet-studies.info/NgoTuLap_XaHoiHoaNghienCuu.htm

